

Cho ngày tháng qua mau

Thiện Đức

Rồi ra tôi đã cầm một cái vé trên tay về Việt Nam từ đứa con thương tặng, nhưng tôi chẳng biết phải làm sao vì thật ra tôi chẳng có chủ đích gì. Tôi bần thần nói với con nhỏ rằng:

- Làm sao Ba tiêu thụ cho hết cái vé của con?
- Ba nói gì mà con không hiểu tới, thì Ba cứ vui vẻ đi chơi cho đoạn tháng qua ngày, ý con chỉ có vậy.
- Ý của Ba là nếu Ba không vui thì hóa ra cái vé của con chẳng có giá trị gì, thật là uổng phí cho con. Thôi thì Ba sẽ cố gắng an vui trong từng ngày dù ở bất cứ đâu... Và tôi lặng lẽ lên đường.

Tâm của con người vĩnh viễn không yên. Nếu phóng vào tương lai mà cùng lối thì nó quay về quá khứ để gặm nhấm như con bò nhoi cỏ mỗi tối trước khi đi vào giấc ngủ. Thân ấy có khi thất nghiệp chứ còn tâm thì khỏi phải nói, nó bận rộn dài dài. Tôi suy nghĩ miên man trên một khoảng đường bay trên 6700 cây số.

Dẫu gì đi nữa Việt Nam vẫn là hình ảnh đậm nét trong tâm của tất cả mọi người. Những muộn phiền xa xăm, gặm cho cùng cũng là duyên cho những cảnh đời an vui, phồn thịnh của một số người hải ngoại. Việt Nam phải là của chung của tất cả mọi người, chẳng bao giờ thuộc một nhóm người nào kể cả một đảng phái nào.

Thật là không may, những ngày thăm quê của tôi nằm trong điểm nóng của cúm gà cúm vịt, chỉ làm nặng lo hơn cho một tâm tư vốn không mấy vui của những ngày đầu. Cái nóng, cái bụi bặm mịt mù trộn lẫn với khí thải xe cộ cũng là một trong những áp lực tấn công tôi từ nhiều phía.

Bộ mặt Việt Nam có phần khá hơn trước nhiều. Bởi lẽ mấy chục năm nay, các quan chức cầm quyền đã no nê nên đã trang trí thành phố bằng những building đồ sộ nguy nga. Nhiều mặt khác của những mảnh đời trên tám chục triệu dân vẫn còn là những dấu hỏi to tướng chưa được trả lời - cũng giống như ta cố gắng sơn phết để che giấu những gì vữa nát bên trong nhứt là tệ nạn xã hội.

Tôn giáo xưa nay, nhứt là Phật Giáo đã đóng một vai trò chủ chốt trên lãnh vực nhơn tâm. Tiếc thay kẻ cầm quyền dành lấy độc quyền làm nốt vai trò dạy đạo!

Có một du khách hỏi tôi, người ta bán cái gì mà cứ một phút có một người đến chia trước mặt một xấp giấy kèm theo vói lời năn nỉ gần như van xin.

-Thưa, đó là những tấm vé số, xỏ mỗi ngày.

- Vậy ra dân Việt thích cờ bạc lắm phải không?

Tôi không biết trả lời thế nào phải, chỉ phớt lờ bằng cử chỉ nhún vai hờn hình rề tiền

Nhưng có điều chắc chắn rằng bất cứ lúc nào nếu rảo một vòng ở Casino Melbourne, ta sẽ thấy người Việt có mặt ở đó nhiều lắm.

Ta có thể tính rằng những người bán vé số là một lực lượng thất nghiệp trầm trọng. Họ chẳng có gì làm nên kiếm được đồng nào hay đồng nấy. Có hôm bán không được, vừa lỗ công kể cả lỗ vốn. Đối tượng gồm đủ mọi thành phần: từ những cụ ông, cụ bà cho đến các em bé trai bé gái đang tuổi cấp sách đến trường. Có một cụ già cầm xấp giấy số trên tay, thờ than đứt ruột như vậy, tôi nghĩ cụ rất thật lòng với những suy tư đặc biệt: cậu nghĩ coi, từng tuổi này gần 80, tôi có thể ngửa bàn tay để sống bám vào lòng từ thiện của người khác cũng không đến nỗi chết đói mỗi ngày, nhưng tôi làm không được vì tôi không muốn nợ nần ai, mong cậu vui lòng giúp tôi để tôi còn được sống thanh bạch ngày nào hay ngày nấy. Chưa bao giờ tôi làm một việc phước thiện nhỏ với tất cả xúc động thiết tha như tình cảnh này. Dáng lưng còm cõi của một cụ già ngoái lại nhìn tôi ở một tầm xa vẫn còn in đậm trong tôi một cái gì xót xa khó dứt...

Quê hương tôi, tỉnh An Giang, là một trong những tỉnh theo thống kê số bệnh nhân nhiễm HIV- AID cao gần nhất nước, sau Hà Nội. Việt Nam đang tiến nhanh tiến mạnh để theo kịp Thái Lan hiểm họa này!

Quê hương tôi, vẫn còn đó dòng Hậu giang hiền hòa chuyên chở từng tảng lục bình, trôi lên trôi xuống bình thản, an nhiên tự tại, mặc cho thế sự quay cuồng, góp phần cho nước sông mát hơn, ngọt hơn như tình người.

Quê hương tôi, vẫn còn nguyên vẹn hình hài trước và sau bao nhiêu thăng trầm thế sự, chỉ biết đứng dậy với tầm nhìn vươn tới. Dầu bình lửa đã và đang bị vùi lấp dưới lớp bụi thời gian. Người ta phải biết quên từ những nỗi nhớ ngậm ngùi, nghệt ngã để còn phải đối phó với cái đói, cái nghèo thường trực hơn, cấp bách hơn.

Quê hương tôi đã có những thiếu nữ hiền hòa, má đen dòn thơ ngây, duyên dáng đứng trên bờ ruộng trong những chiếc quần jean hờ rún. Dường như nhu cầu hội nhập nhanh quá để được tồn tại, để làm giàu, cho nên vẫn còn quá nhiều nghịch lý diễn ra trên từng cá nhân, gia đình và xã hội, khiến cho những lỗ hổng quá lớn hiện hình, cách biệt giữa giàu và nghèo, giữa sung sướng và khổ, giữa dốt nát và thông minh, giữa quyền thế và thứ dân...

Quê hương tôi, vẫn có nhiều ngôi chùa cổ thật đẹp, được trùng tu khang trang, đầy đủ tiện nghi, dấu tích của những cánh tay từ tâm nối dài vạn dặm từ hải ngoại, minh chứng cho đạo tình luôn vượt ra ngoài tầm của không gian và thời gian. Vị trụ trì già vẫn chờ đợi duyên lành cho Phật tử về chùa nhiều hơn cho thỏa ước mơ hóa duyên của một đời tu đạo.

Ôi quê hương tôi, khó mà quên được, dù nó có là gì đi nữa! 25 năm lưu vong, dù đã hội nhập qua an cư lạc nghiệp, tôi vẫn thấy xa lạ nơi xứ người. Những cư xử đầy nhã nhặn, hiểu biết cảm thông, cùng với tất cả quyền lợi an sinh, hưu dưỡng được hưởng, tôi vẫn thấy có một cái gì không ổn nơi tự thân. Trái lại, tôi đã biết cái nhãn hiệu Việt kiều trên quê hương Việt Nam ít còn ai thương - thích ngoài thân nhân ruột thịt mình, ngay cả ở một quán cóc bên đường, họ cũng có ý tưởng đòi thêm tiền... Tôi vẫn vui với tất cả bao dung và tội nghiệp. Thật ra người ta nghĩ rằng không nên làm như vậy, nhưng vì khổ quá, khó quá mà thành tham lam. Tôi thương hết và chấp nhận hết, vì thương là một cảm giác làm văng mặt phiền não đau khổ, thì bận lòng chi đến phân biệt đúng sai, tốt xấu... Trong một dịp đề cập đến sự phân biệt Việt kiều tại các quán xá, nói chung, tôi có hỏi một bà chủ quán tại sao. Bà ấy hỏi lại tôi:

- Tôi hỏi anh, tôi có dám đòi thêm tiền một thăng cán bộ không, dù nó rất giàu. Tại sao? Đơn giản thôi, họ chỉ chuyên lấy tiền của người khác và rất bản tiện, keo kiệt cho ra, còn Việt kiều thì trái lại: bao dung và rộng rãi. Không còn bao dung và rộng rãi thì không phải Việt kiều. Anh hiểu cho, khách hàng của tôi không phải là Việt kiều. Tôi không giàu thêm nhờ Việt kiều và anh cũng không nghèo đi khi phải trả thêm tiền. Nhưng tôi vẫn có thói quen phân biệt đối với Việt kiều để tránh thiệt hại và để tránh nghiệm lòng ngưỡng mộ của

mình đối với Việt kiều - thế thôi - tôi rất hài lòng vì chưa có ai phàn nàn gì, ngoại trừ anh.

- Miệng của chị trơn như dầu olive.
- Anh cũng không vừa.

Vâng, đúng vậy, hãy mở rộng lòng ra với tâm hoan hỷ là nhân để Việt kiều làm giàu bất tận...

Năm bảy năm về trước, tại những thành phố lớn, xe đạp đã chiếm chật lòng đường thì nay được thay thế bởi xe gắn máy Honda. Đây cũng là một bước tiến khá nổi bật, vì giá xe đã hạ nhiều do nhu cầu cạnh tranh, nên đa số các gia đình đều có khả năng mua xe để đi chợ và đi thăm ruộng. Phương tiện công cộng thì có xe bus cũng đáp ứng nhu cầu đại chúng. Con đường hương lộ ở nông thôn dọc theo các kinh rạch đã được cải tiến khá hơn trước nhiều, đa số được đúc bằng xi măng và cầu sắt đã giúp cho việc vận chuyển nhanh hơn trong đời sống nhất là về mặt y tế, sức khỏe.

Về sinh hoạt tâm linh người Phật tử Phật giáo Hòa hảo đã có tập quán ăn chay rất tốt, mỗi tháng 4 ngày. Trong những ngày này các quán xá thưa khách thấy rõ. Đi qua một chợ cá, tình cờ tôi nghe được các bà bảo với nhau rằng: Bữa nay 14, rằm, tao bảo mày đừng có bán cá, ế lắm vì hầu hết người ta ăn chay. Và những chuyến hành hương thăm viếng các chùa viện đã được thực hiện rầm rộ bằng nhiều phương tiện khác nhau kể cả ghe tàu đã được rất nhiều Phật tử nhiệt tình hưởng ứng, đã nói lên khát vọng tâm linh của người Phật tử được nhìn trong nỗi niềm rất là xót xa và tội nghiệp.

Có nhiều Phật tử trong vùng, do nghèo, không có tiền đóng góp vẫn được giúp đỡ để hoàn thành tâm nguyện. Cô Bảy Hà, lần đầu tiên tới chùa Hoàng Pháp với tâm nguyện làm công quả. Cô được các Thầy cho nhập chúng tu học bảy ngày. Cô rất thích vì lần đầu tiên được sống trong một không khí im lặng hoàn toàn. Quý Thầy đã không cho nói chuyện làm xàm dù ở nhà bếp hay làm tạp dịch. Ôi thật là thần tiên, thật là an lạc! Cô cũng là người cô ruột cuối cùng của tôi. An Giang là quê hương của hàng triệu Phật tử cư sĩ hành trì pháp môn Tịnh Độ.

An Giang là quê hương của những ông Hai Lúa, ông Ba Lưới trong bộ bà ba đen truyền thống mộc mạc, hiền hòa, chân thật dễ thương.

Nhân đây cũng xin được kể lại quý vị một vài mẫu chuyện lừng gạt có thật để bà con lưu ý. Nó có thể xảy ra ở một nơi nào đó, ai mà biết được.

Chuyện kể rằng, cháu tôi đã gặp một người đàn bà xa lạ tới nhà, tự xưng là bạn của tôi ở Úc. Bà ấy kể rõ vanh

vách tên tuổi của từng người thân của tôi, bên vợ, lẫn bên chồng để tạo niềm tin cho thằng cháu, đó là phần nhập đề. Bà ấy bảo rằng tôi có gởi về 500 đô cho các cháu nhưng qua ngân phiếu, ngân hàng hẹn ngày mai trở lại lấy tiền, nhưng cô đang cần gấp một số tiền khoảng 1 triệu đồng để đặt cọc cho một chuyến xe bao Phật tử đi hành hương. Nếu con không có sẵn tiền cho cô mượn trước thì có thể chạy lên đi Út Nghĩa mượn tạm cũng được và bà ấy đã đưa cho thằng cháu 50.000 đồng để làm lộ phí đi mượn tiền. Chờ mãi thằng cháu không về, bà ấy đưa thêm 20.000 đồng bảo con của nó đi kiếm với lời hứa hẹn sẽ sắm riêng cho nó một chiếc xe đạp để đi học. Kết quả dĩ nhiên không xong, bà ấy lủi đi mất dạng. Vụ gạt này để ra nhiều sơ hở một cách sơ đẳng. Đã nói là Việt kiều mà không có tiền đặt cọc là một chuyện lạ; thứ hai, chưa bao giờ cậu của nó gởi tiền mà không báo trước.

Lại thêm một chuyện gạt khác tương tự nhưng nội dung sáng tạo hơn. Người ta làm ra vẻ hối hả, bối rối của một gia đình tang chế, tới nhà quần đặt mua một cái hòm, nhân tiện mượn thêm ít tiền mặt để sắm đồ tang, lo tổ chức ăn uống cho thân nhân, bạn bè, khách khứa. Mọi chi phí sẽ thanh toán sau đám tang. Kẻ gian cầm được một mớ tiền lủi đi mất dạng, chỉ tội cho anh xe lôi, chở cái hòm không có người nhận.

Sau đây là một chuyện gạt, không phải bằng tiền mà bằng chữ nghĩa để chúng ta cùng thưởng thức xem cái nào lợi hại nhất.

Bạn có biết Việt Nam lúc này tiến bộ phát triển dữ lắm, về nhiều mặt nhất là giáo dục? Ở Sài Gòn đã có chi nhánh đại học RMIT Úc Đại Lợi, tới đây sẽ có đại học Pháp, rồi Mỹ v.v... Có một đại học mà phải có thể lực mới được vào, đó là đại học Botuvahoa. Mới nhìn tưởng đó là đại học của Nhật, kỳ thực đó là Đại Học Bồ Tát Văn Hóa!

Bốn chục năm nhìn lại từ độ tôi xa nhà biên biệt năm 1965. Thời cuộc đã cuốn hút tôi dần thân vào binh nghiệp rồi làm thân chiến bại. Cuối cùng tôi trôi dạt ra đại dương, mù mịt xa quê, Ba má tôi đã thật sự mất tôi từ đó. Nơi có cái trại mộc mà Ba tôi đắp đống nuôi tôi ăn học, Má tôi mò cua, bắt ốc, tát vũng, tát hầm, nấu ăn, giặt giũ cho tôi. Ôi người cha người mẹ nông dân mộc mạc, chân phương và vĩ đại nhất của đời tôi!

Rồi ở mỗi chân trời, mỗi người sống với nỗi vui hóm hóm và hoảng loạn trong những phát tiết tự nhiên khó kiềm hãm. Có lần tôi nghe người ta gọi má tôi là Bà Hai Đà Lạt, tôi hỏi ra nguyên ủy và khuyên bà nên giữ gìn ý tứ khi nói về thân phận con mình, thời cuộc này, thời bây giờ không có thuộc về mình. Má tôi giận dữ trả lời:

- Má sợ gì chứ? Cái con mẹ ở đầu vằm lạ quắc lạ quơ từ đâu tới, luôn miệng khoe là mẹ chiến sĩ, ăn trầu của má mỗi ngày.

Má tôi hỏi bà:

- “Mấy thằng con chiến sĩ mà bà nuôi hồi xưa bây giờ đã ăn nên làm ra, nó có nuôi lại bà hay giúp đỡ bà chút nào không?”

- Bà ấy hứ một cái đầy giận dữ phẫn nộ.

- “Chứ cái thằng Đà Lạt của tôi. Tôi nuôi nó không uổng công, tôi muốn cái nhà, nó đúc cái nhà, muốn cái Tivi, nó mua Tivi, cau trầu mỗi ngày tươi rói, ăn đã đời.”

Từ đó về sau cả xóm, cả chợ, tặng cho má tôi thêm một cái tên Bà Hai Đà Lạt. Bây giờ ba má tôi đã qua đời, hai người chú, hai người cô cũng lần lượt ra đi. Còn lại duy nhất một người cô cuối cùng. Tôi đâm ra lo sợ vụ vợ. Nỗi cô độc về một tình thân ngày một lớn dần. Mỗi ngày tôi đi suốt từ đầu vằm đến cuối ngọn nhiều lần, chăm bẵm nhìn vào từng ngôi nhà thân quen. Bây giờ thì nhiều nhà hơn, chen chúc hai bên bờ sông, cái con sông nhỏ bé ngoằn ngoèo uốn lượn, tôi nhớ từng khúc quanh, chỗ lở, chỗ bồi, từng bụi tre khóm trúc! Cả một thời niên thiếu của tôi đã cuộn tròn trong những niềm vui xóm riêng thân quen, dần trải trên từng bước chân tôi tại từng nhà trong những đêm rất dài, thật sâu, vui chơi đờn ca tài tử. Thỉnh thoảng tôi bắt gặp những cặp mắt thân quen trên những khuôn mặt, dáng người ngờ ngợ. Ký ức thoáng chợt trong đầu không đủ màu sắc để phát họa lại một chân dung, vì nắng thời gian dài quá làm phai tàn sương mai kỷ niệm. Tôi đã thật sự góp nhặt, chắt chiu từng mảnh vụn quá khứ muộn màng để chắp vá vào thực tại mong manh như những món đồ cổ hiếm quý khó tìm với tất cả thân trọng tung tui.

Tôi đã tìm được nguồn vui và vì vậy mà... ngày tháng qua mau.

Thiện Đức

